

- проведення відкритих зустрічей із населенням та інформування про стан законності;
- формування правової культури та профілактика суспільно небезпечних явищ;
- взаємодія з соціальними службами та громадськими організаціями для підтримки осіб у складних життєвих обставинах.

Таким чином, сучасна поліція України формує новий формат роботи, де дільничний офіцер стає невід'ємною частиною громади, поєднуючи забезпечення безпеки, правову просвіту та партнерство з населенням. Впровадження інноваційних підходів та технологій сприяє підвищенню довіри громадян, ефективності правоохоронної діяльності та зміцненню соціальної стабільності в державі.

Список використаних джерел

1. Сучасні стратегії та перспективи оптимізації взаємодії поліції і населення в соціумі : матеріали круглого столу (Львів, 23 листоп. 2017 р.) / упоряд. З. Р. Кісіль, Л. Й. Гуменюк. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 172 с.
2. Дослідження роботи «шерифів» в Україні та світі. – Режим доступу: <http://vgoru.org/index.php/politsiya-dlya-gromadi/item/30014-doslidzhennia-roboty-sheryfiv-v-ukraini-ta-sviti>.
3. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / кол. авт. ; кер. авт. кол. Т. П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.
4. Дячук О. В. Правові засади партнерських відносин між поліцією та населенням. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 3. С. 153–156. URL: http://pap.in.ua/3_2015/47.pdf

*Поліщук Ангеліна Миколаївна,
курсант навчально-наукового
інституту поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
завідувач кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЗАПОБІГАННІ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Держава є основним гарантом дотримання прав і свобод людини, тому її участь у запобіганні та протидії домашньому насильству має фундаментальне

значення. Домашнє насильство – це не лише приватна сімейна проблема, а соціальне явище, що завдає шкоди не тільки конкретній людині, а й суспільству загалом. Воно підриває моральні основи родини, створює атмосферу страху, недовіри та соціальної дезадаптації. Саме тому держава, як виразник публічних інтересів і носій соціальної відповідальності, зобов'язана розробляти, реалізовувати та контролювати політику, спрямовану на ліквідацію будь-яких форм насильства в сім'ї [1].

З теоретичної точки зору, участь держави в захисті прав людини ґрунтується на її позитивному обов'язку не лише утримуватися від порушень цих прав, а й активно створювати умови для їх реалізації. Конституція України, Загальна декларація прав людини [4] та Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству (Стамбульська конвенція) [3] визначають, що кожна людина має право на життя, безпеку та повагу до гідності, і саме держава зобов'язана забезпечити ефективні механізми їх захисту. Оскільки домашнє насильство порушує ці основоположні права, державне втручання є необхідним, пропорційним і виправданим.

Державна діяльність у цій сфері полягає не лише у покаранні кривдника, а передусім у створенні ефективної системи попередження насильства. Вона включає розробку законодавчої бази [1], налагодження міжвідомчої співпраці, формування мережі соціальних служб допомоги, проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, а також моніторинг ситуації в суспільстві. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає правові та організаційні засади діяльності органів влади, а також механізми захисту осіб, які постраждали від насильства [1]. В основі державної політики лежить людиноцентричний підхід – орієнтація на відновлення прав, безпеки та добробуту постраждалих осіб.

Соціальні програми є практичним інструментом реалізації державної політики у сфері запобігання домашньому насильству. Вони забезпечують перехід від нормативних положень до реальних заходів, спрямованих на підтримку сімей, реабілітацію постраждалих і формування нових суспільних установок. Такі програми включають створення мережі притулків, кризових кімнат, мобільних бригад соціально-психологічної допомоги та спеціалізованих служб підтримки [5, с. 45]. Важливе значення має професійна підготовка кадрів – поліцейських, соціальних працівників, медичних фахівців і психологів, які повинні діяти відповідно до потреб жертв насильства.

Держава також активно впроваджує профілактичні заходи, спрямовані на формування в суспільстві нульової толерантності до насильства. Інформаційні кампанії, навчальні програми, тренінги для населення та освітніх закладів відіграють ключову роль у зміні суспільних стереотипів і підвищенні рівня обізнаності громадян [5, с. 72]. Засоби масової інформації також роблять значний внесок у популяризацію ідей рівності, взаємоповаги та ненасильницької комунікації. Основними принципами державної підтримки постраждалих осіб є забезпечення безпеки, доступності, конфіденційності, поваги до людської гідності та недискримінації. Захист і допомога надаються безоплатно, своєчасно та професійно. Держава гарантує, що будь-яка людина –

незалежно від статі, віку чи соціального статусу – може отримати необхідну підтримку [1]. Важливою умовою є міжвідомча взаємодія органів влади, поліції, закладів освіти й охорони здоров'я, а також громадських організацій, що забезпечує комплексний підхід до подолання насильства. Вагомим кроком у розвитку системи захисту стали положення Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі до 2025 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України № 145 [2]. Програма визначає стратегічні цілі, напрями діяльності та механізми реалізації політики у сфері протидії насильству. Її центральна мета – формування ефективної системи реагування та захисту, що забезпечує безпеку постраждалих та створює умови для функціонування ненасильницьких моделей поведінки.

У межах програми передбачено розширення мережі спеціалізованих служб підтримки – кризових центрів, притулків, консультативних пунктів, а також забезпечення роботи національної гарячої лінії [2]. Значну увагу приділено підвищенню кваліфікації фахівців, які працюють із постраждалими. Важливим напрямом є інформаційно-просвітницька діяльність, спрямована на зміну стереотипів та формування суспільної нетерпимості до насильства.

Програма узгоджена з міжнародними стандартами, включно з положеннями Стамбульської конвенції [3], та сприяє виконанню Україною міжнародних зобов'язань у сфері прав людини. Її реалізація потребує належного фінансування, якісного моніторингу та координації з громадськими організаціями, що мають великий практичний досвід у сфері допомоги постраждалим. Сучасні підходи до державної політики у сфері протидії домашньому насильству ґрунтуються на принципах доказовості, системності та комплексності. Програми повинні базуватися на актуальних статистичних даних, результатах соціологічних досліджень, міжнародних практиках та рекомендаціях експертів [5, с. 101]. Особливо актуальним є питання реагування на нові форми насильства, зокрема кібернасильство, насильство в умовах воєнного стану та вимушеної міграції. Особливої уваги потребує реінтеграція і ресоціалізація постраждалих. Держава повинна забезпечувати психологічну підтримку, соціальний супровід, доступ до освіти та професійної адаптації [5, с. 88]. Ці заходи спрямовані на відновлення автономності, самостійності та життєстійкості людини, що є важливою умовою подолання наслідків насильства.

Отже, роль держави у запобіганні домашньому насильству є багатовимірною та стратегічною. Вона полягає у створенні правових механізмів захисту, розвитку системи соціальної підтримки, формуванні громадянської свідомості та забезпеченні реального доступу до допомоги. Ефективна державна політика сприяє утвердженню принципів гуманізму, рівності та верховенства права. Лише держава, яка послідовно реалізує комплекс заходів щодо захисту сім'ї та особистості, здатна гарантувати кожній людині право на безпечне, гідне й щасливе життя.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017 р. № 2229-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року» від 24 лютого 2021 р. № 145. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2021-%D0%BF#Text>

3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11 травня 2011 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#top

4. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

5. Ільїна О. В. Державна політика протидії домашньому насильству в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Київ : НАДУ, 2021. 128 с.

*Приходько Юрій Юрійович,
студент навчально-наукового експертно-
криміналістичного інституту
Національної академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Носенко Олександр Володимирович,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філософських наук, доцент*

НАЦІОНАЛЬНА ТА ГРОМАДЯНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНІ ЕЛЕМЕНТИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА

В умовах сучасної динамічної трансформації світу, зумовленої процесами глобалізації та цифровізації, професія юриста також зазнає суттєвих змін. Професія юриста, як і характеристика права, перебуває в тісному взаємозв'язку з можливостями запобігання виникненню конфліктних ситуацій та, у разі їх появи, пошуку етично оптимальних шляхів вирішення. У класичному розумінні юристи встановлюють зв'язок між законом і суб'єктами для досягнення справедливості, законності та етики; їхня правова культура має бути взірцем високих стандартів і становити основу для формування довіри та авторитету не тільки до них самих, але й до державних органів правосуддя з боку суспільства. У цьому аспекті правова культура та компетентність юриста є багатовимірним явищем, яке справляє значний вплив на свідомість суспільства.